

POSTANOWIENIE

14 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 14 sierpnia 2024 r. w Warszawie
zażaleń K. P. i Ł. P.

na postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z 23 stycznia 2023 r., I WSC 362/22 oraz I WSC 363/22,
w sprawie z powództwa Ł. P. i K. P.
przeciwko M. T.
o zapłatę,

**uchyla oba postanowienia Sądu Apelacyjnego w Łodzi
odrzucające skargi kasacyjne powodów.**

UZASADNIENIE

Odrębnymi postanowieniami z 23 stycznia 2023 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi odrzucił, na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c., odrębnie wniesione od prawomocnego wyroku tego Sądu z 14 września 2022 r. skargi kasacyjne powodów K. P. i Ł. P. z powodu nieuiszczenia przez skarżących opłat kasacyjnych ustalonych w wyniku częściowego uwzględnienia ich wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i zwolnienia powoda K. P. od opłaty ponad kwotę 2000 zł, zaś powoda Ł. P. od opłaty ponad kwotę 1500 zł.

W odrębnie złożonych zażaleniach na te postanowienia, powodowie, domagając się ich uchylenia, zarzucili naruszenie art. 101 ust. 1 i art. 102 ust. 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. kosztach sądowych w sprawach cywilnych (jedn. tekst:

Dz.U. z 2024 r., poz.959, dalej „u.k.s.c.”), naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 398⁵ § 1 k.p.c. Wnieśli także o skontrolowanie, na podstawie art. 380 k.p.c., postanowień Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 14 grudnia 2022 r. w przedmiocie oddalenia ich wniosków o zwolnienie ich od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym w całości i tylko częściowego zwolnienia od opłat ponad kwoty odpowiednio 2000 zł i 1500 zł.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje;

Postanowienie sądu drugiej instancji w przedmiocie wniosku strony o zwolnienie od kosztów sądowych jest niezaskarżalne. W sytuacji, w której nieopłacenie skargi kasacyjnej stanowiło jedyną przyczynę jej odrzucenia na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy, w ramach postępowania wywołanego zażaleniem strony na odrzucenie skargi, kontroluje także, na wniosek strony zgłoszony na podstawie art. 380 k.p.c., postanowienie sądu drugiej instancji rozstrzygające wniosek skarżącego o zwolnienie od kosztów sądowych w postępowaniu kasacyjnym (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2000 r. I CZ 259/99; z 17 stycznia 2003 r. I CZ 193/02; z 29 kwietnia 2003 r. V CZ 45/03; z 28 kwietnia 2004 r. III CZ 22/04 oraz z 19 listopada 2009 r., IV CZ 75/09).

W rozpatrywanej sprawie Sąd Apelacyjny odmówił zwolnienia obu powodów od opłat kasacyjnych w całości, podkreślając wyjątkowość instytucji zwolnienia od kosztów sądowych, a także dokonując analizy sytuacji majątkowej i dochodów wskazanych przez skarżących w oświadczeniach i dokumentach złożonych do akt sprawy. W konkluzji Sąd ten uznał, że obaj skarżący są w stanie ponieść obniżone opłaty od skarg kasacyjnych bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla nich i ich rodzin. Tymczasem w świetle składanych w toku postępowania oświadczeń o ich stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania, a także przy uwzględnieniu faktu, że obaj powodowie zostali zwolnieni postanowieniem Sądu Okręgowego z 4 stycznia 2018 r. od kosztów sądowych w całości w postępowaniu przed sądami powszechnymi, należy podzielić argumentację skarżących, że nie są w stanie uiścić nawet obniżonych opłat. Z przedstawionych dokumentów wynika

bowiem, że ich sytuacja, w zakresie możliwości poniesienia opłat od skarg kasacyjnych nie tylko uległa zmianie na lepsze w stosunku do sytuacji, uzasadniającej zwolnienie ich od kosztów sądowych w całości, ale wręcz pogorszyła się.

W tej sytuacji niezasadne było odrzucenie skarg kasacyjnych, skoro powodowie wykazali, że nie są w stanie ponieść opłat od skarg kasacyjnych bez uszczerbku utrzymania dla nich i ich rodzin, w tym małoletnich dzieci.

W tym stanie rzeczy, orzeczono, jak na wstępie (art.394¹ § 3 w zw. z art.398¹⁵ § 1 k.p.c.).

[SOP]

[ms]

